

Meža nozare un politiku ietekme

Arvīds Ozols

ZM Meža departamenta direktors

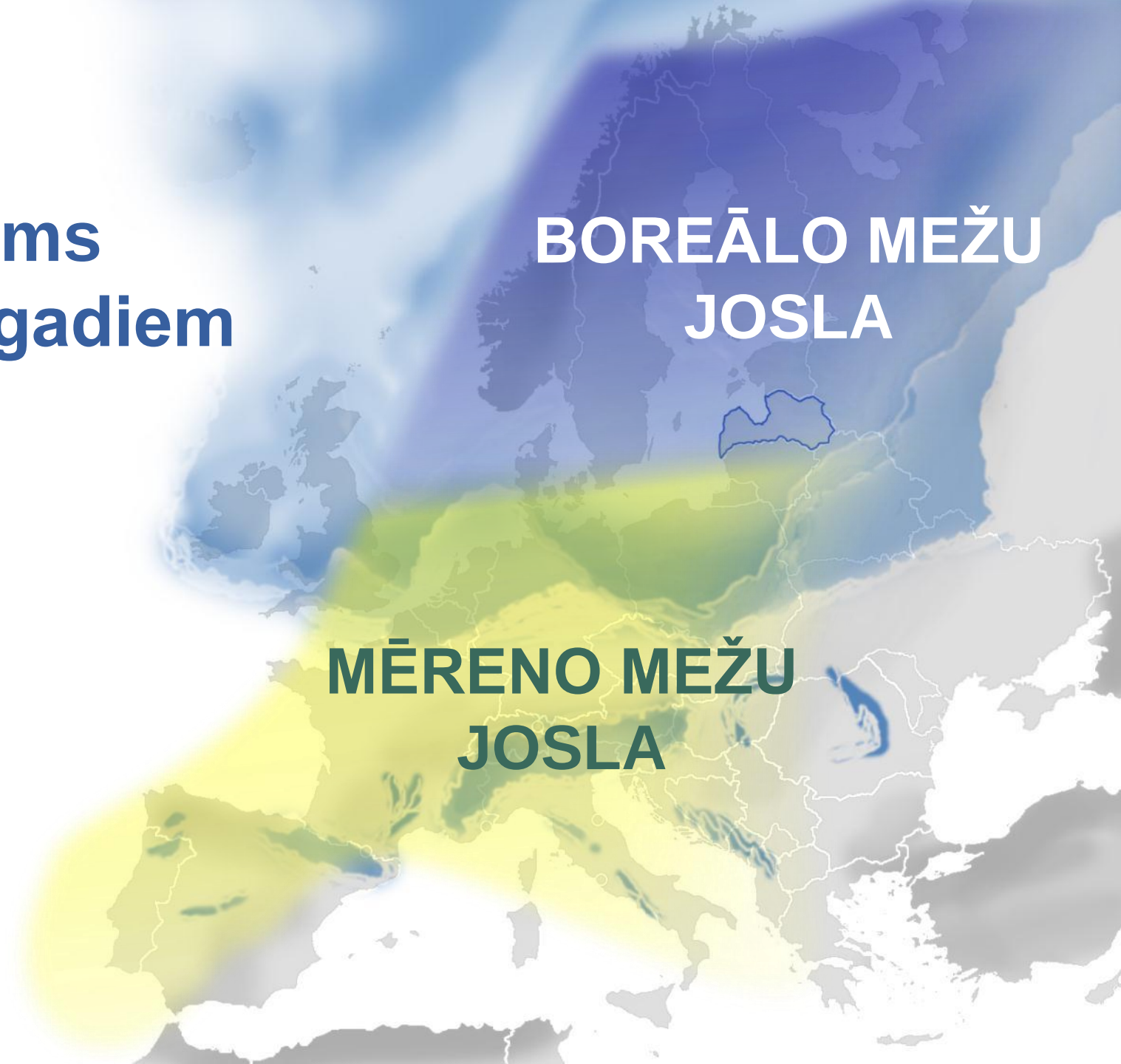
Eiropa

Meži Eiropā

Ledus laikmets pirms
20 000 līdz 18 000 gadiem

BOREĀLO MEŽU
JOSLA

MĒRENO MEŽU
JOSLA

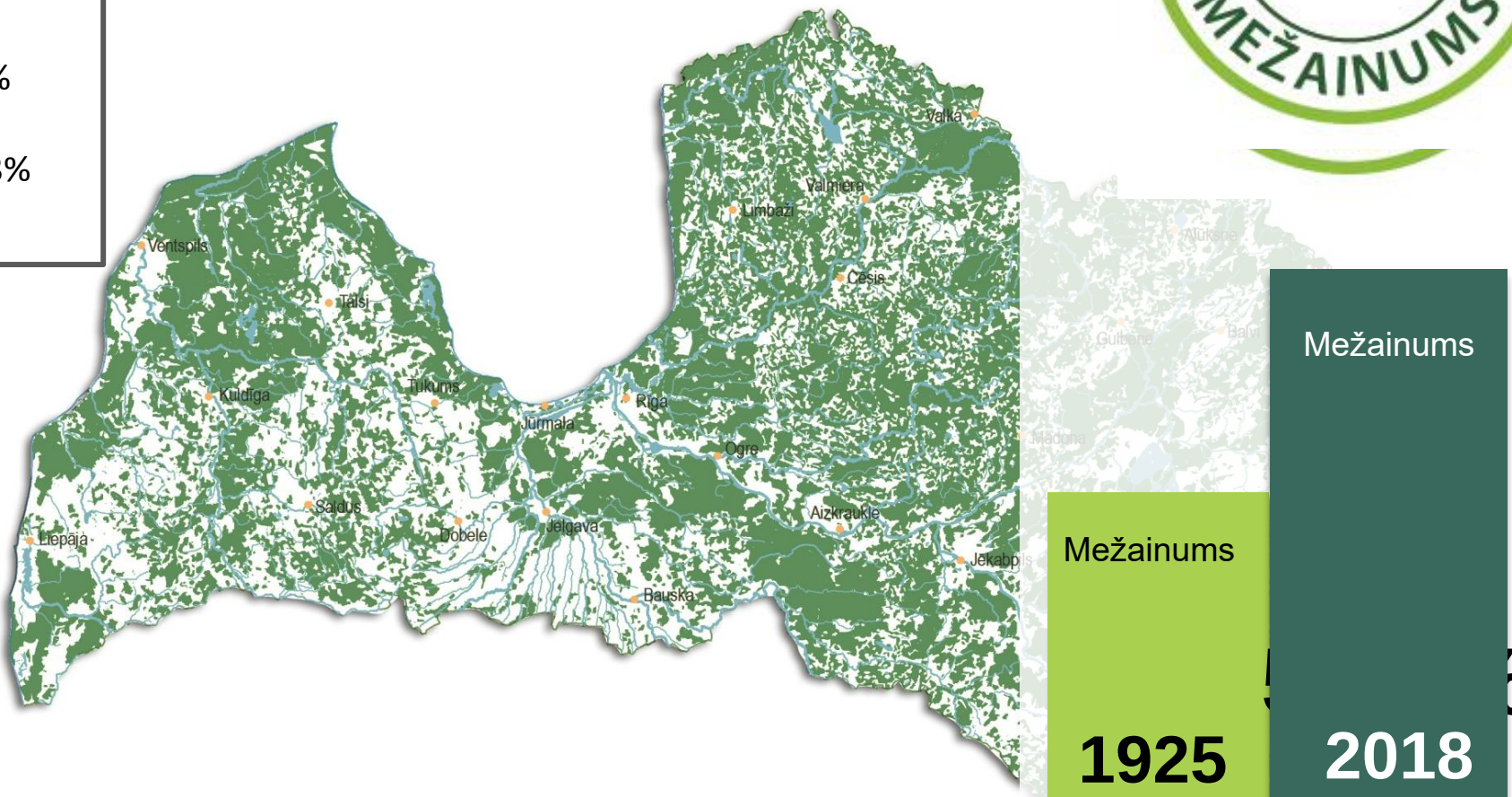
MEŽI LATVIJĀ >

Valdošās koku sugas Latvijā

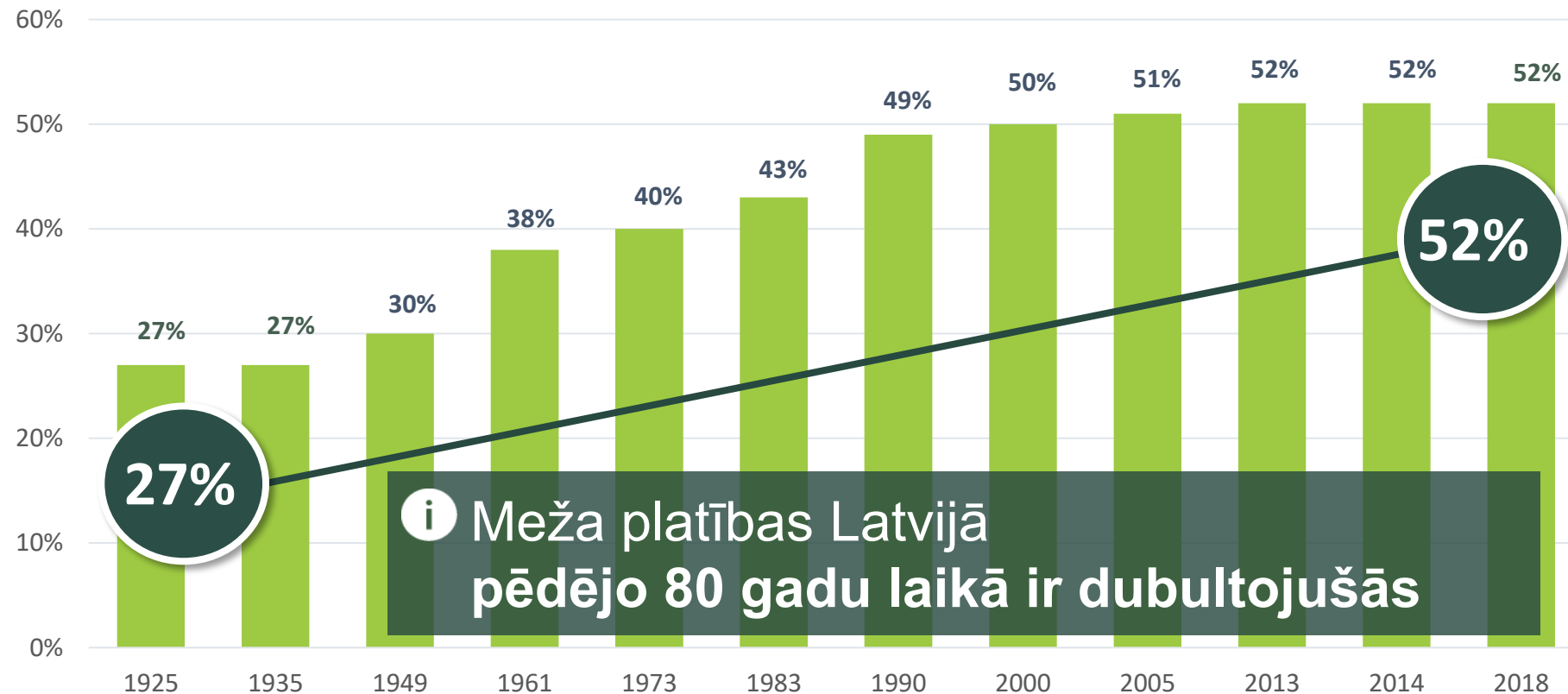
- Priede 34%
- Bērzs 30%
- Egle 18%
- Baltalksnis 7%
- Apse 7%
- Melnalksnis 3%
- Citas 1%

Meži Latvijā 2018

Latvija ir viena no mežiem bagātākajām valstīm Eiropā, jo Latvijā meži klāj 3.3 milj. ha teritorijas

Mežainums Latvijā 1925 - 2018

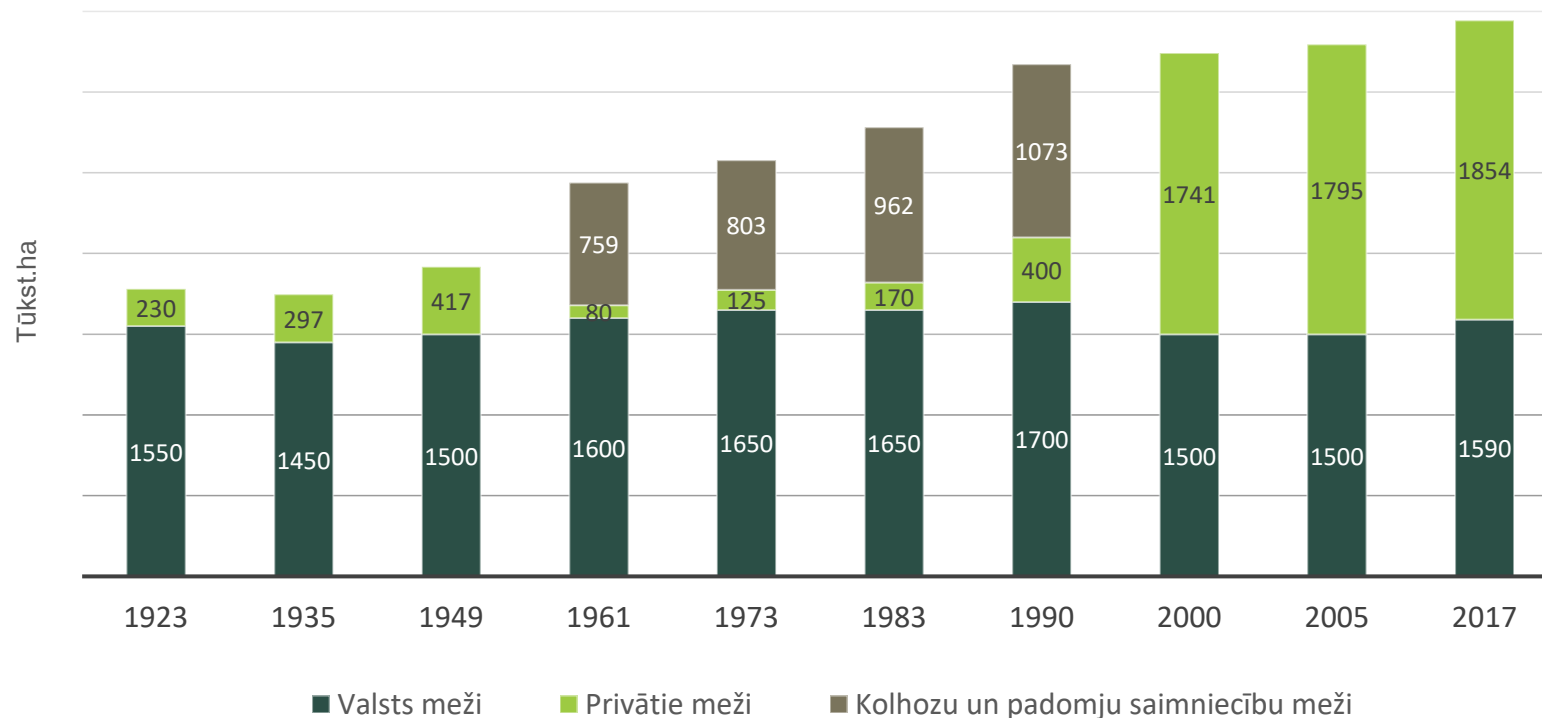

Meža sadalījums pēc īpašuma formas

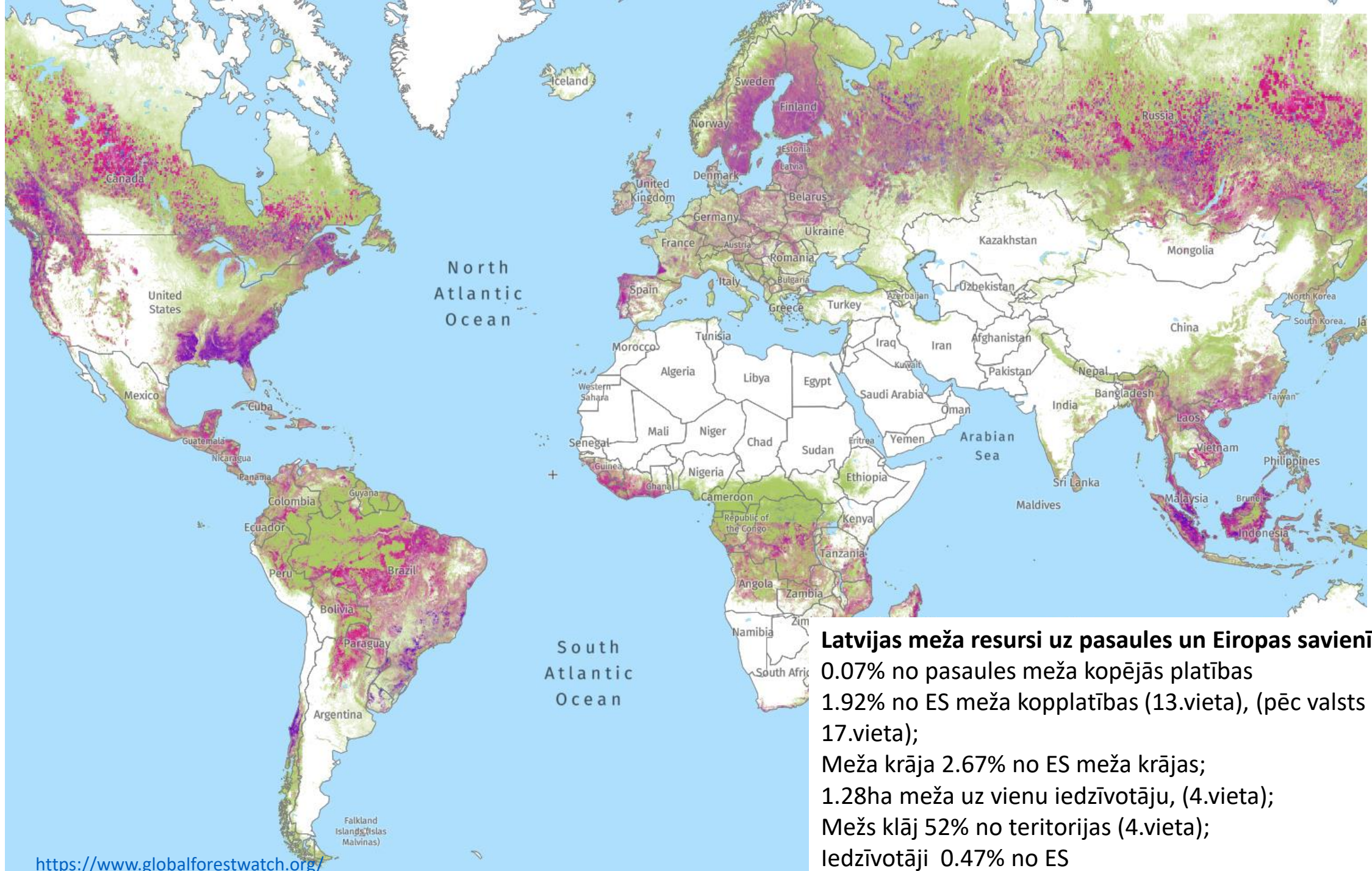
Latvijas lielākie Top 5

meža zemju apsaimniekotāji /zemes platība, ha/

1.	AS «Latvijas valsts meži»	1 600 000 ha
2.	SIA «Bergvik Skog»	111 000 ha
3.	IKEA GROUP	90 000 ha
4.	SIA «Rīgas meži»	60 419 ha
5.	SIA «Sodra mežs»	14 570 ha

Latvijas Meža īpašnieku biedrība 2018

Latvijas meža resursi uz pasaules un Eiropas savienības fona:

0.07% no pasaules meža kopējās platības

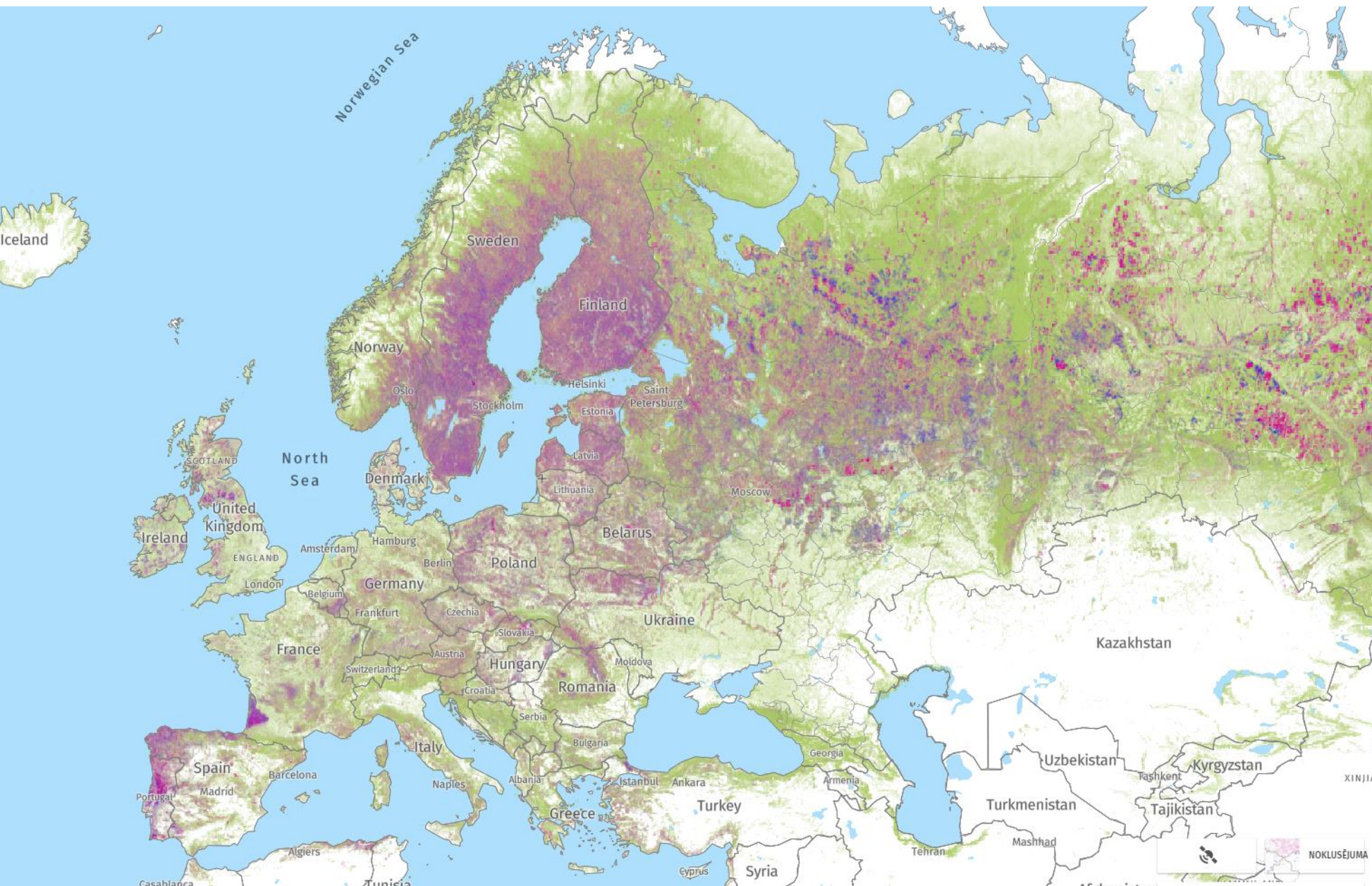
1.92% no ES meža kopplatības (13.vieta), (pēc valsts platības 17.vieta);

Meža krāja 2.67% no ES meža krājas;

1.28ha meža uz vienu iedzīvotāju, (4.vieta);

Mežs klāj 52% no teritorijas (4.vieta);

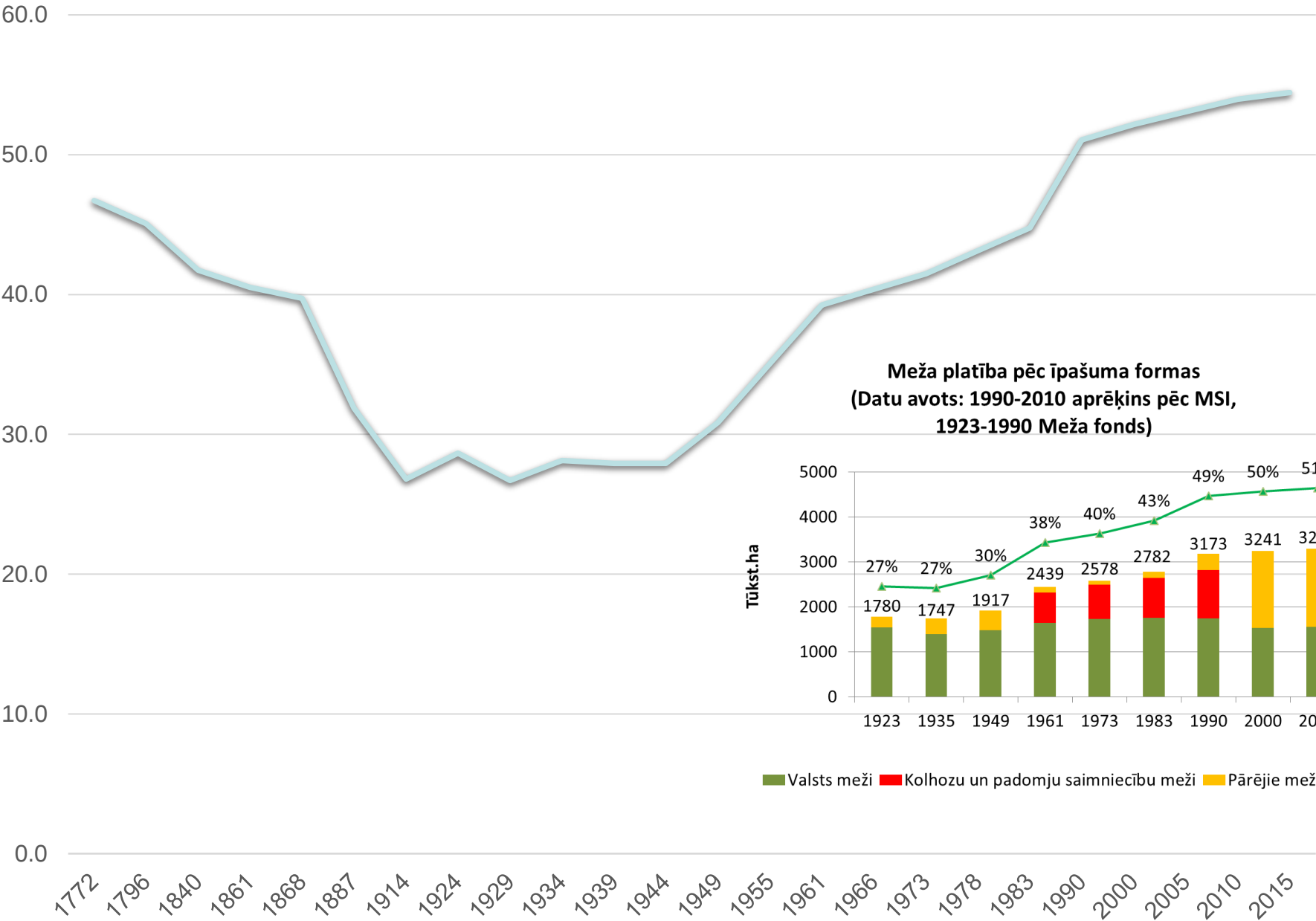
Iedzīvotāji 0.47% no ES

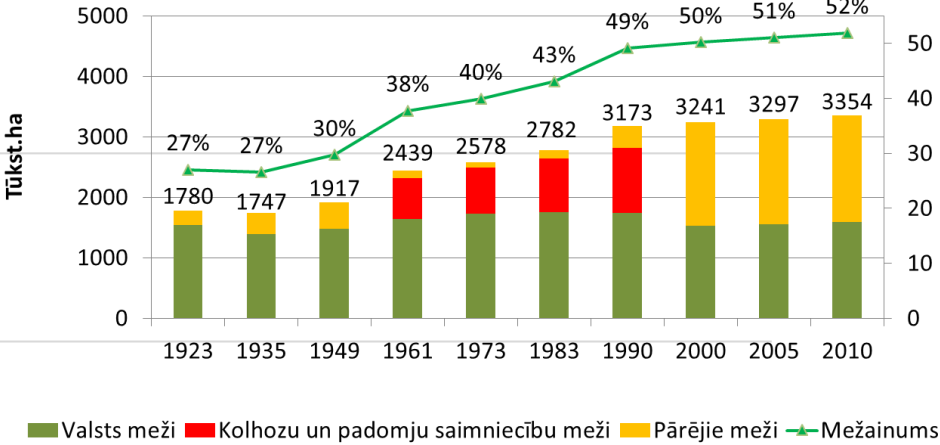
APZĪMĒJUMI:

- Nemainīgs meža klājums
- Meža klājuma ieguvums
- Ilgtspējīga mežsaimniecība
- Meža klājuma zudums

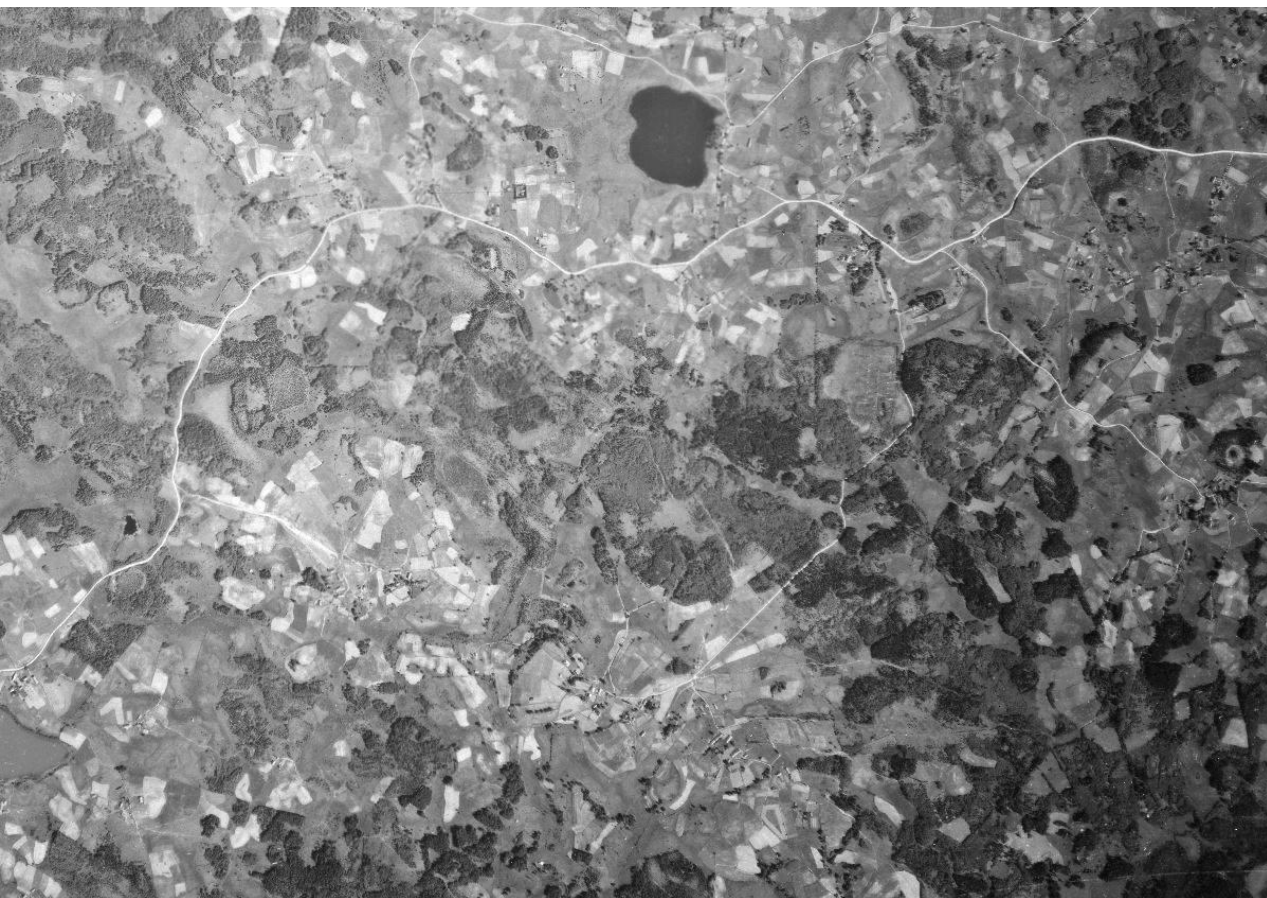
Meža platība no kopējās sauszemes platības, %

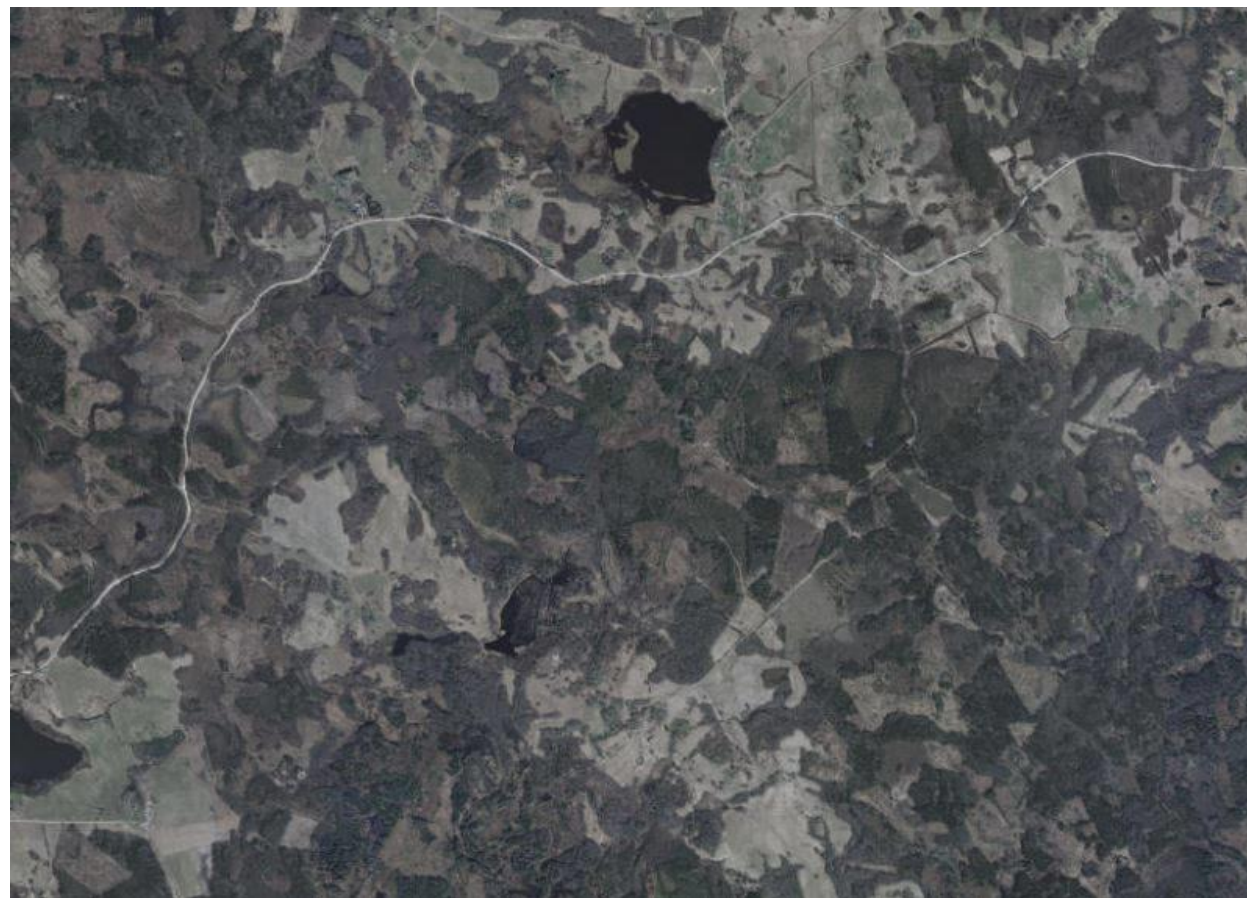
Meža platība pēc īpašuma formas
(Datu avots: 1990-2010 aprēķins pēc MSI,
1923-1990 Meža fonds)

Amatas augštece, Kosas ezers 1940tajos. Skatīt lauku un meža attiecību toreiz un tagad.

Amatas augštece un Kosas ezers tagad. Kādreizējo lauku vietā mežs...

Latvijas meža fragmentācija būtiski nemainīsies arī turpmāk, jo tā ir bijusi līdzīga pēdējos 100 gadus, ja ņem vērā lauksaimniecības zemju aizaugšanu!

Taurkalnes apkārtnes meži 1944.

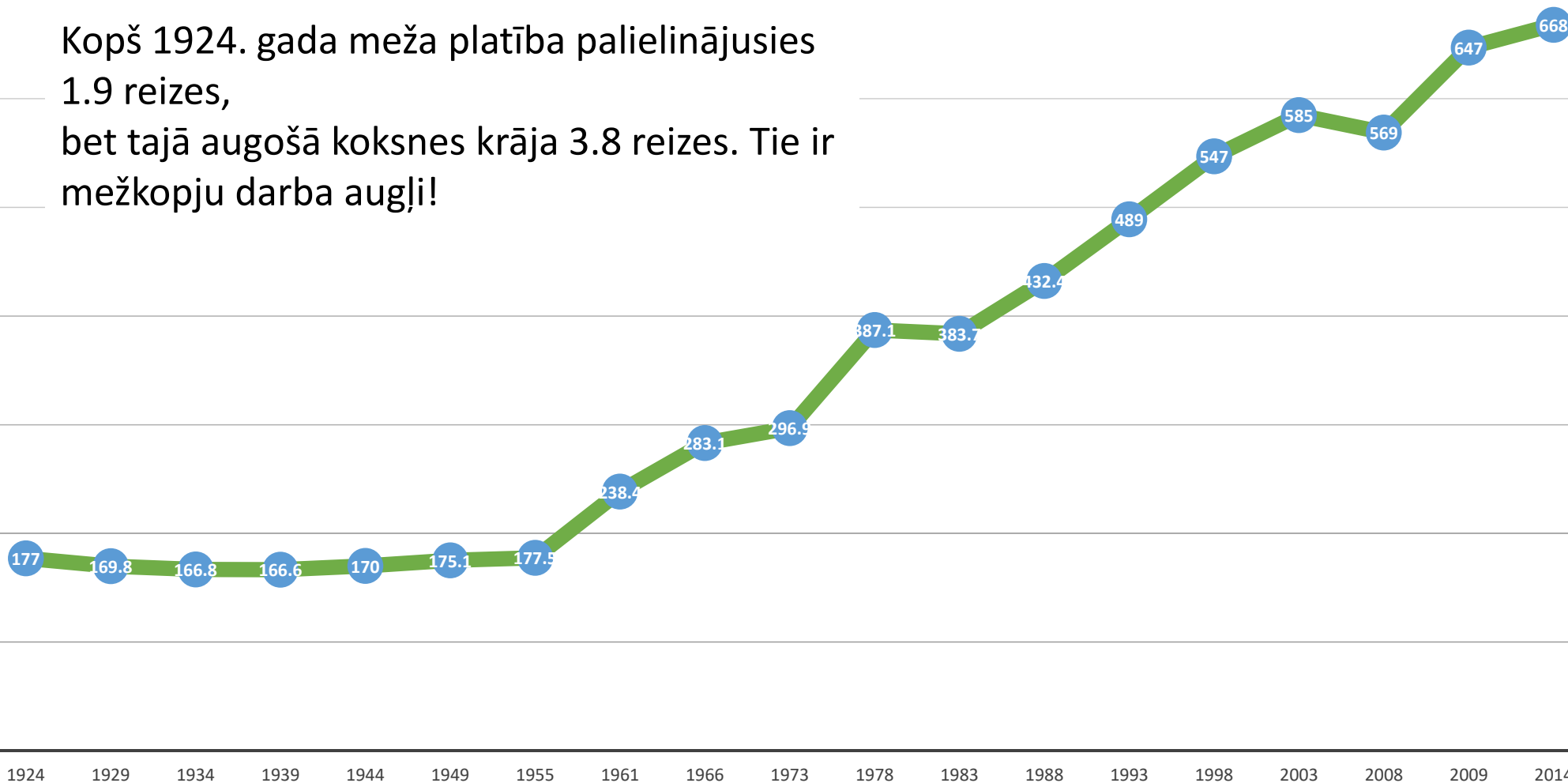

Taurkalnes apkārtnes meži 2016.

Kopējā koksnes krāja Latvijas mežos, milj. m³

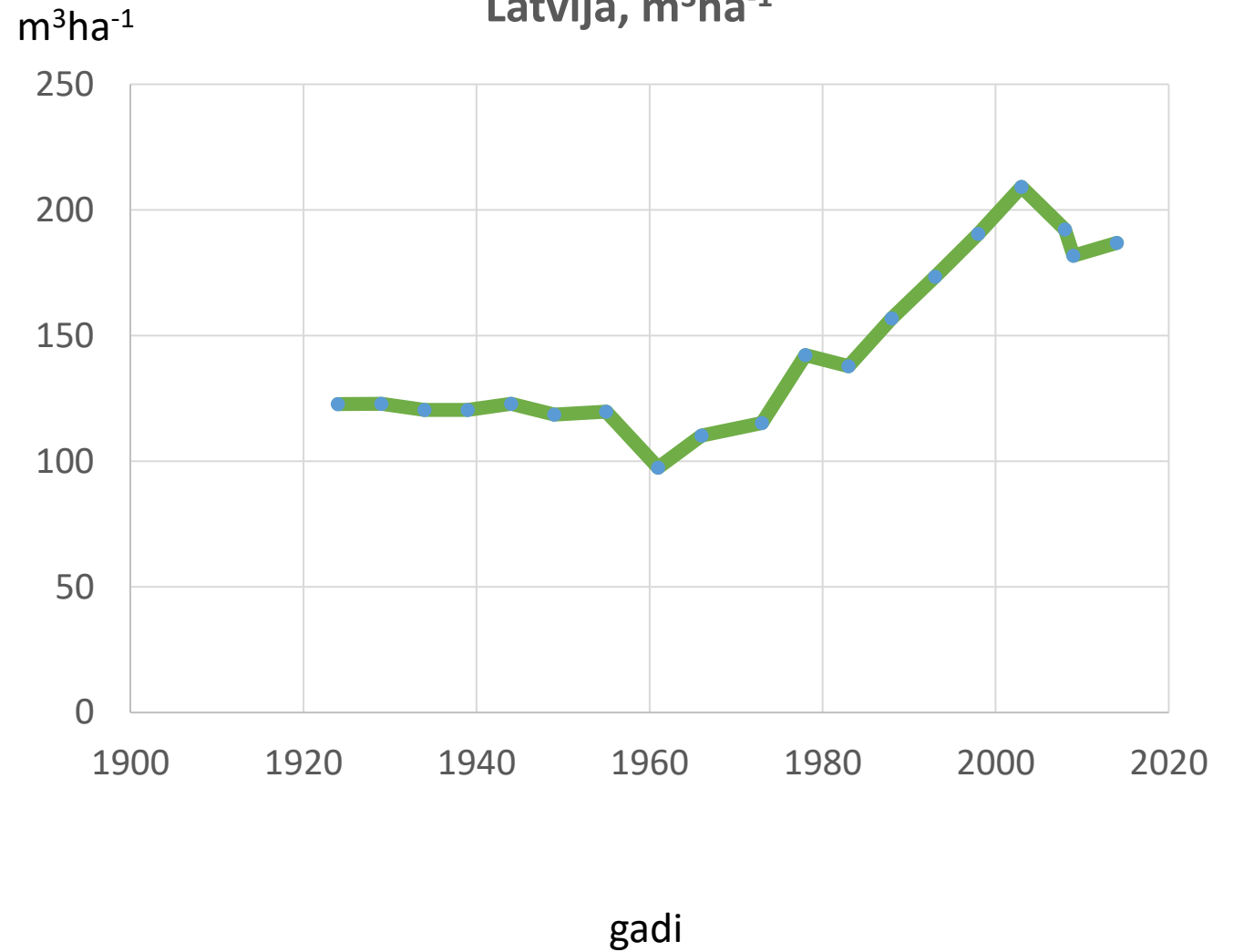
Kopš 1924. gada meža platība palielinājusies 1.9 reizes, bet tajā augošā koksnes krāja 3.8 reizes. Tie ir mežkopju darba augļi!

*Cilvēku neietekmētā, neapsaimniekotā mežā
vidējā krāja ir $50\text{-}80\text{ m}^3\text{ha}^{-1}$*

Kokaudžu vidējā krāja uz meža zemju platību Latvijā, m^3ha^{-1}

LATVIJĀ MEŽA LIKUMS VISIEM IR VIENS!

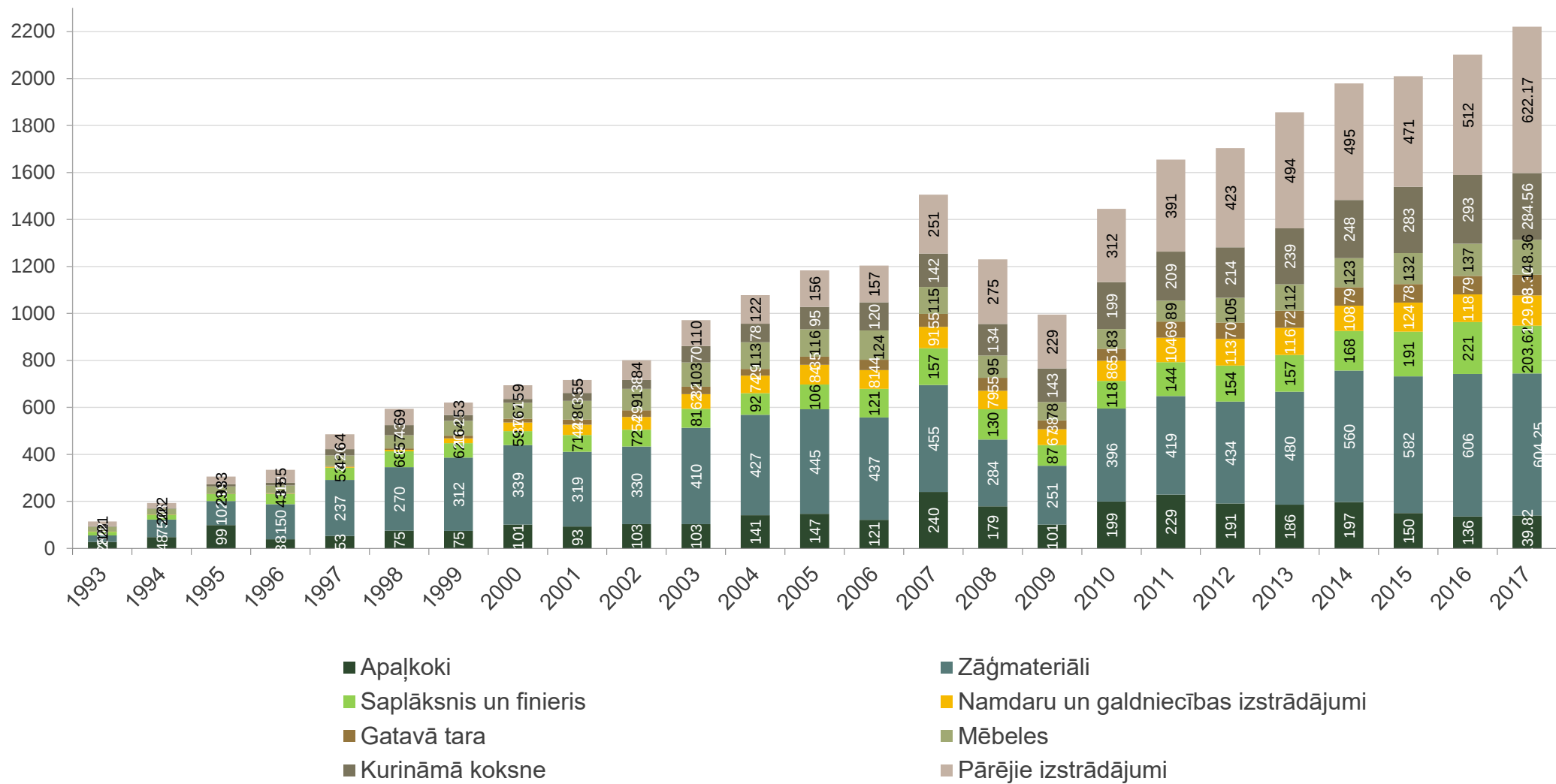
Meža apsaimniekošanas cikls

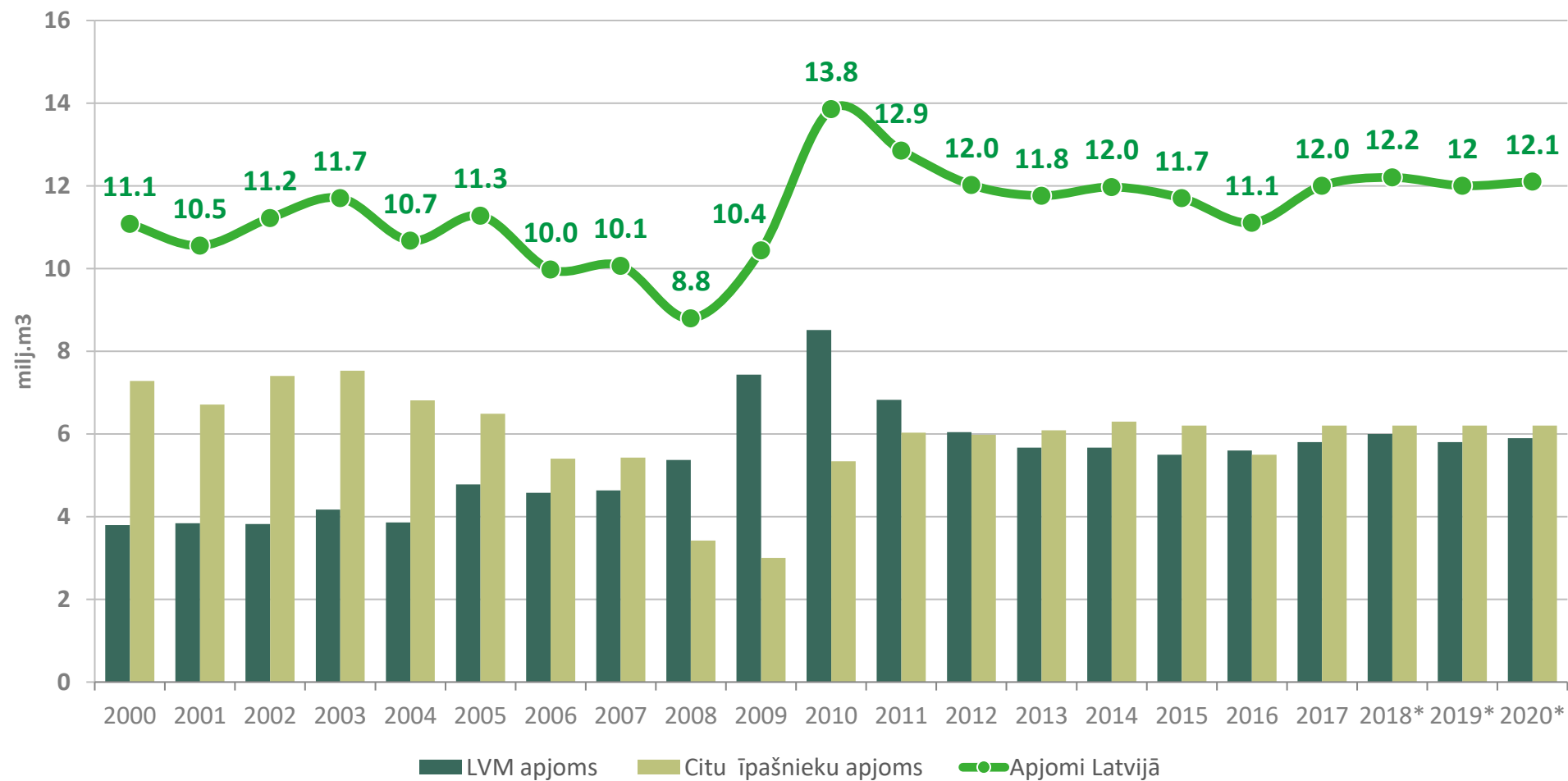
A large stack of cut logs in a forest, with a text overlay. The logs are stacked in a neat pile, and the background shows a forest with trees and a cloudy sky. The text "MEŽA NOZARE" is written in white, bold, uppercase letters, followed by a right-pointing chevron symbol. The text is enclosed in a white rectangular border with green and white segments on the left and right sides.

MEŽA NOZARE >

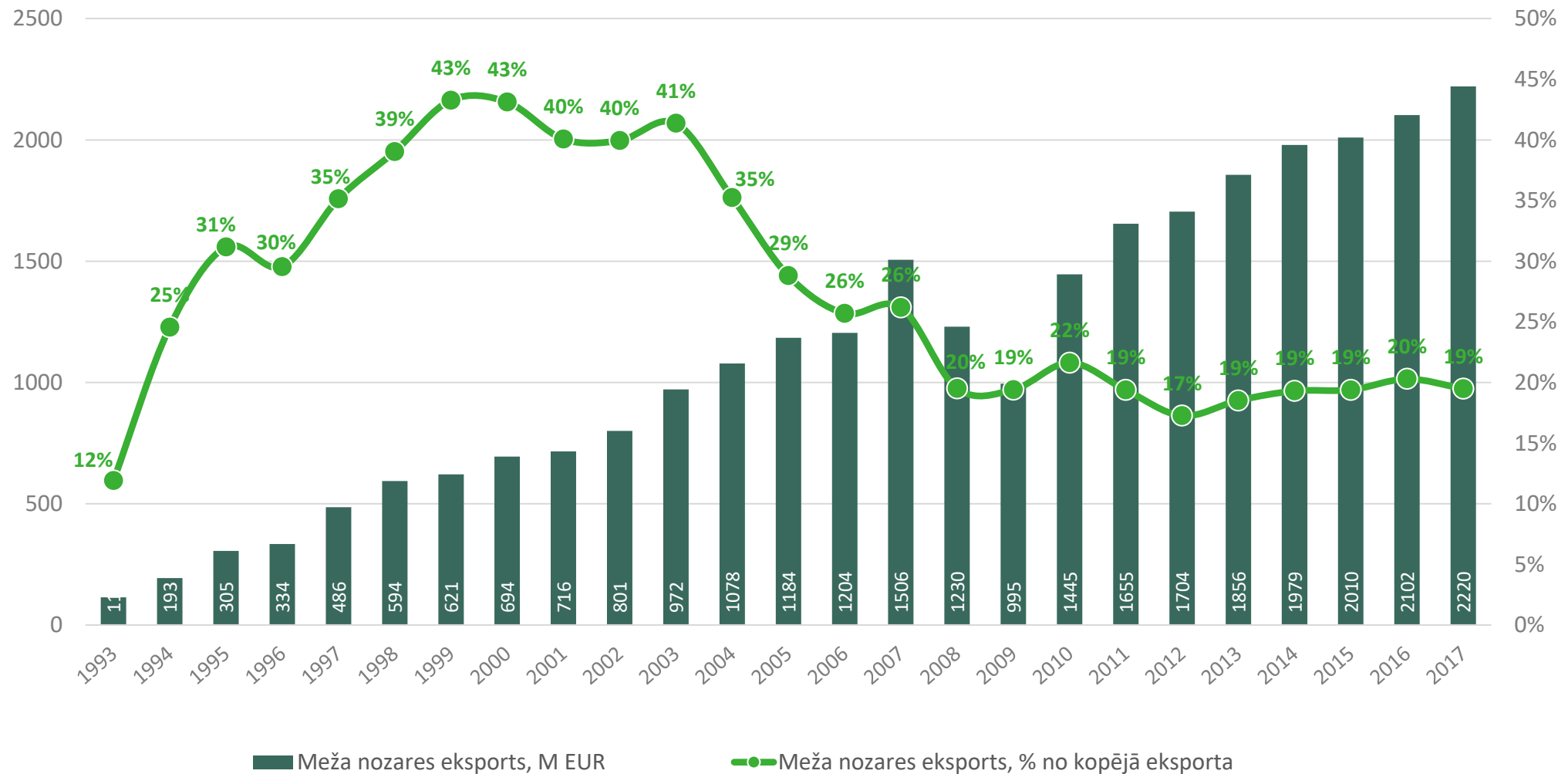
Nozares eksporta dinamika, milj.

Ciršanas apjomi Latvijā

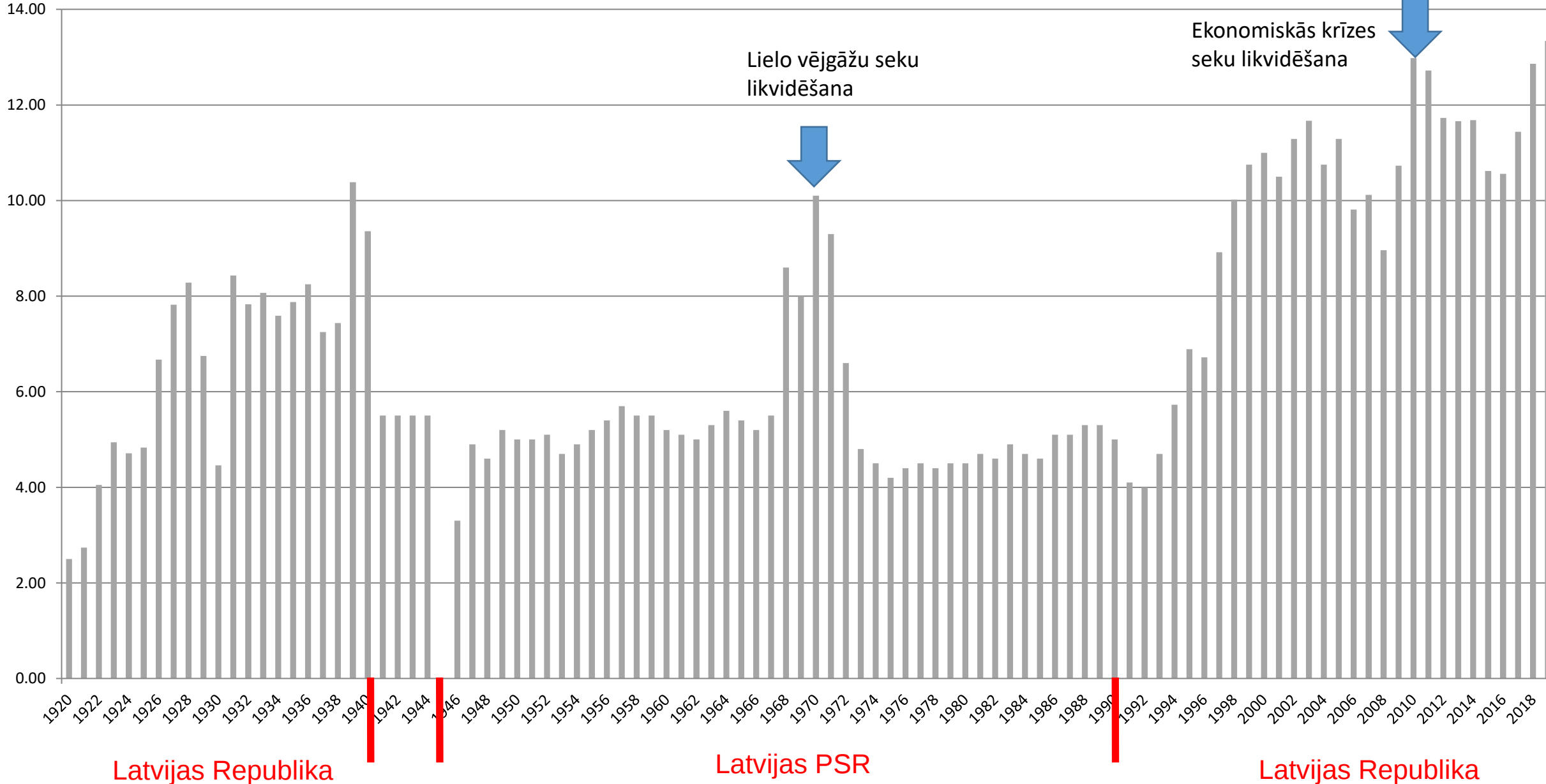
Meža nozares eksports, % no Latvijas kopējā preču eksporta

Kopējie koku ciršanas apjomi Latvijas Republikā, likvidā koksne milj. m³ (1920-2019)

Milj.m³

Ikgadējais kopējais pieaugums **25.79 milj.m³** (MSI 2014).Nocērtam 50-70% no pieauguma

NEIZMANTOTĀS REZERVES

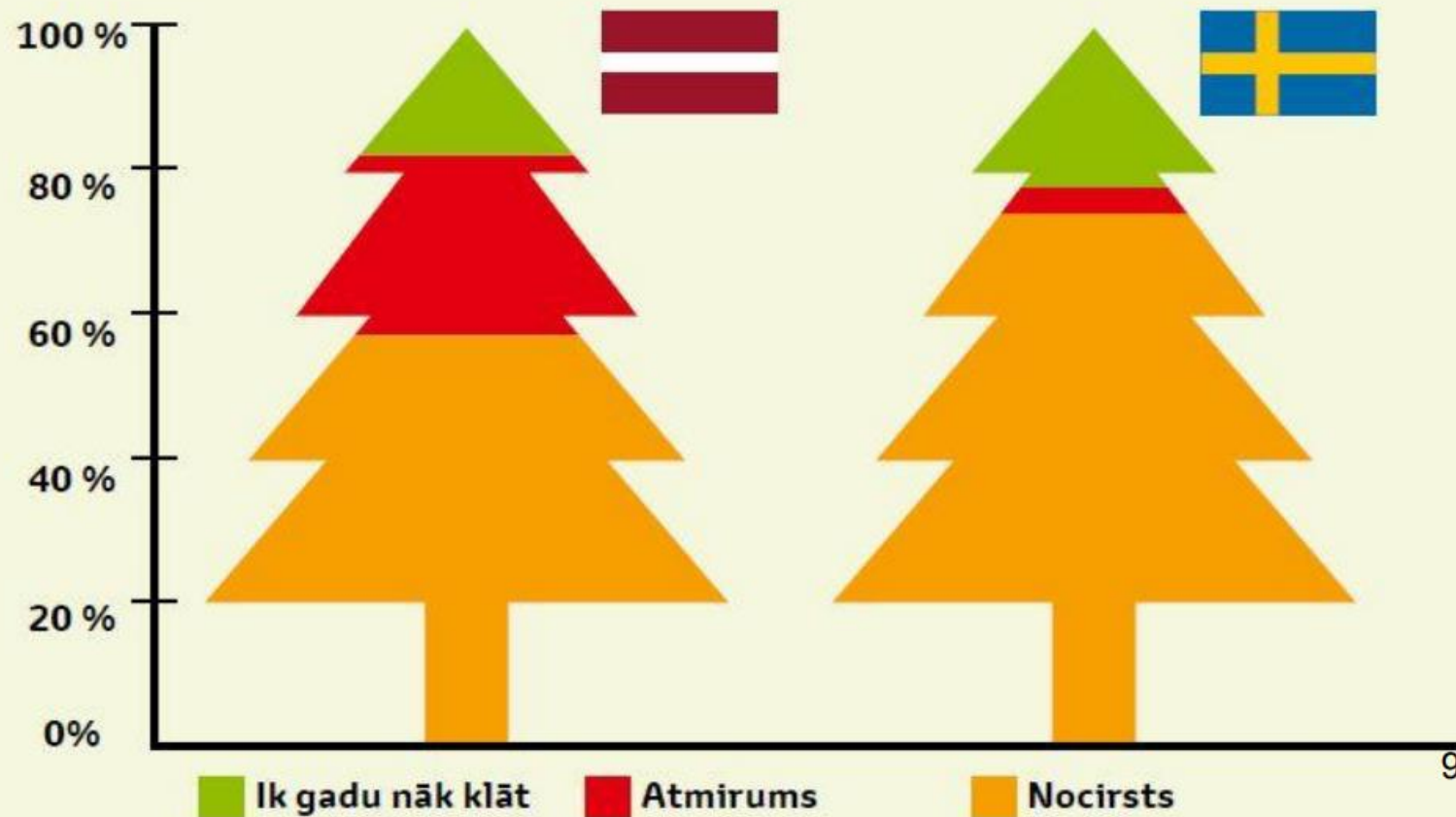
- Neizmantoto rezervju krāja 194,7 milj. m³ ,
- Neizmantoto rezervju augošo koku vērtība 4.79 miljardi eiro,
- Neizmantoto rezervju aizņemtā platība 0.799 milj.ha , jeb 25% no mežaudžu aizņemtās platības
- Latvijā uzkrājušās saimnieciski mazvērtīgas pieaugušo un pāraugušo mīksto lapu koku (Apse, Baltalksnis) audzes 81.16milj.m³ 312.77 tk. ha kopplatībā (10% no meža zemju kopplatības)
- Šo rezervju ilgtspējīga izmantošana varētu dot lielu pienesumu Latvijas ekonomikai. Augoša koka viena eiro vērtībai, kokrūpniecībā tiek pievienota 6-12 eiro vērtība
- Mirušās koksnes daudzuma ziņā (23.5m³ha⁻¹) Latvija ir 2.vietā Eiropā aiz Slovākijas! Tās vērtība (neiegūtie ienākumi) ir 1.585 miljardi €!

Zemes un kokaudžu racionāla izmantošana

Ikgadējais meža pieaugums
tiek “izlietots”:

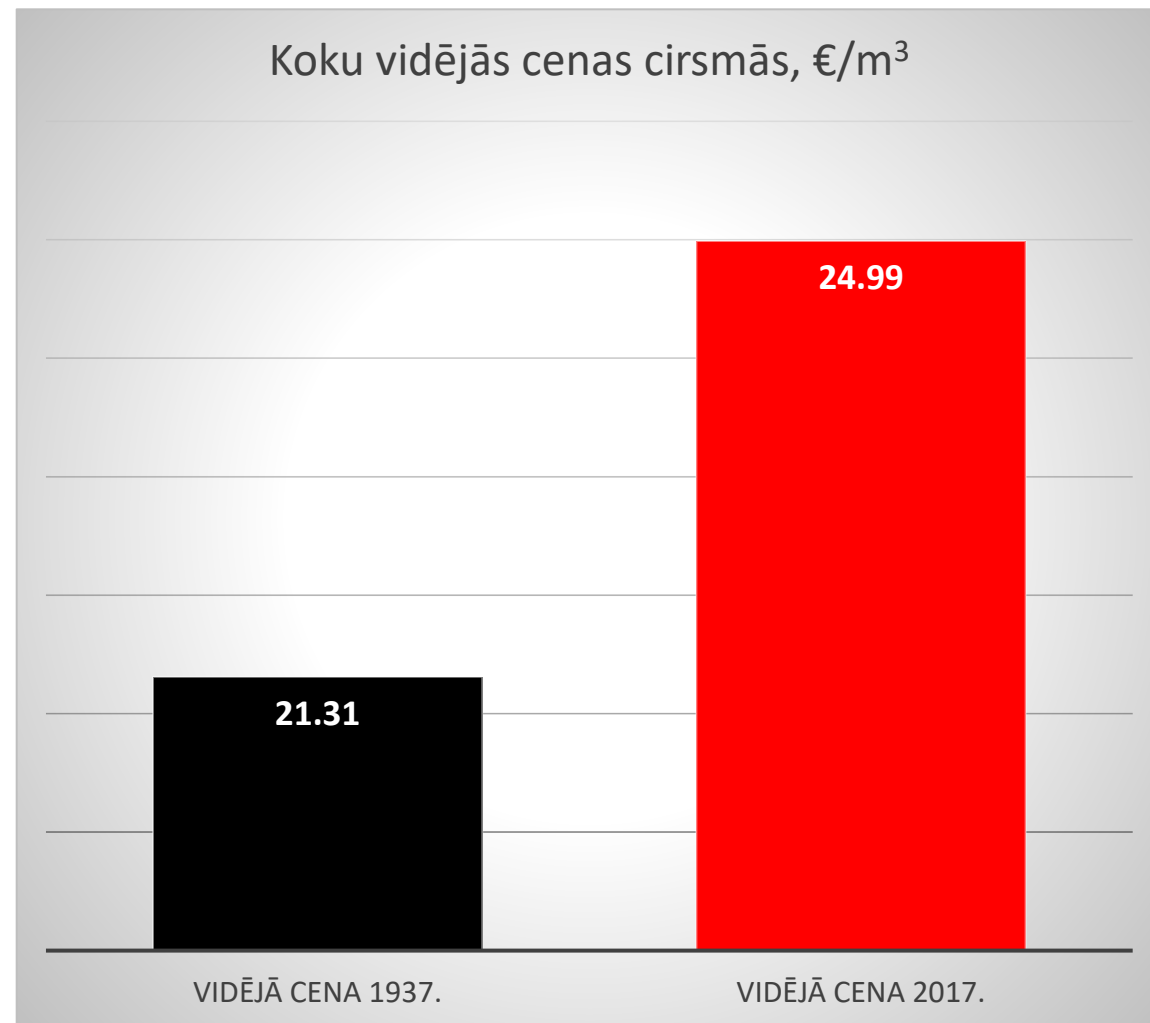
Koksnes resursu vērtība laikā ir stabila. Koksne ir mūsu atjaunojamais zelts, kura vērtība pieaug

Produktu cenu salīdzinājums

produkts	cena 1937. gadā	cena 2020. gadā
kviešu milti, €/kg	1.52	0.95
rudzu maize, €/gab	0.64	0.75
svaiga liellopu gaļa, €/kg	2.00	1.83
piens, €/l	0.38	0.29
sviests, €/kg	6.16	6.05
Olas, gab	0.22	0.09
vidējā mēnešalga, €	540.06	1091

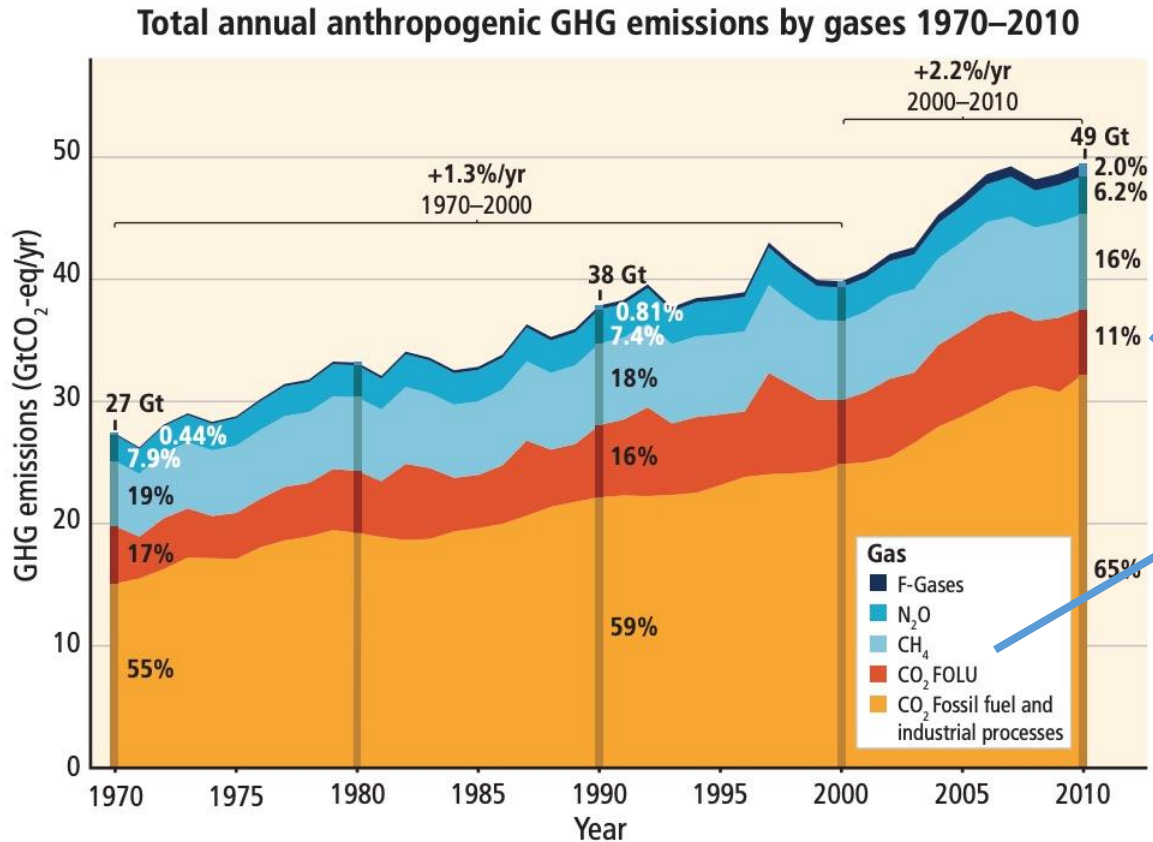
<https://data.csb.gov.lv/>

<https://www.vestnesis.lv/ta/id/49594>

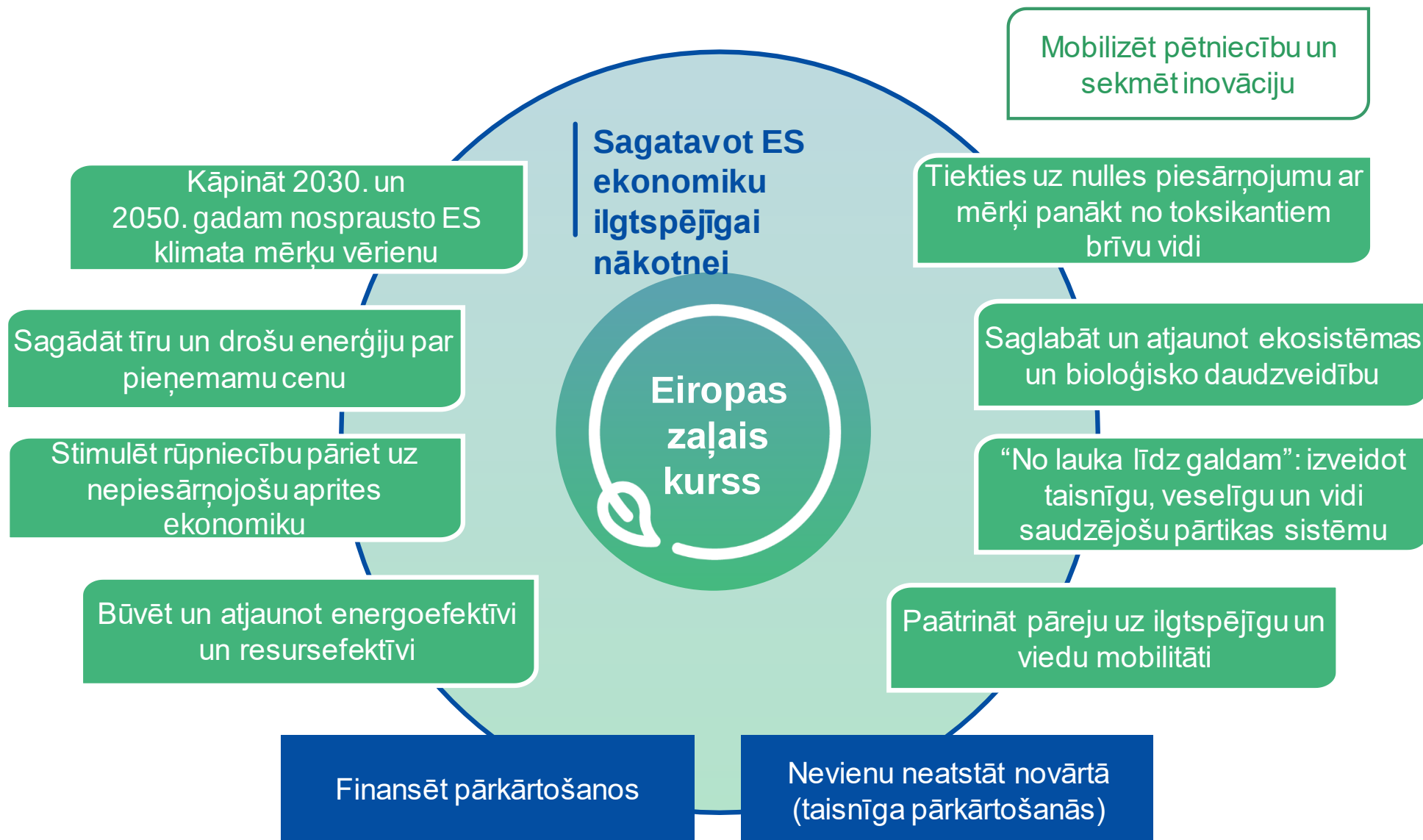
Arv. Kalniņš. Zāģētavas un ar tām apvienojamās kokrūpniecības nozares. Rīga, Latvijas universitāte 1940
LVM monitoringa dati

Mežsaimniecība (tagad) kļūdaini un ironiski tiek parādīta kā liela problēmas daļa!(meža platību zudums rada 30% no papildus CO2 emisijām, kas nav mežsaimniecības problēma. Tā ir zemes lietojuma maiņas problēma. Atmežošana nav mežsaimniecība!

“Atmežošana un cita zemes izmantošana”
= 11% no globālās emisijas

IPCC 5th Assessment Report 2014. Synthesis report, p46

ES kā globāla līdere

Eiropas klimata pakts

Kapitāla plūsmu pārorientēšana uz ilgtspējīgāku ekonomiku

- Eiropai katru gadu ir jāiemaksā aptuveni 180 miljardi euro, lai segtu ieguldījumu iztrūkumu saistībā ar ES klimata un enerģētikas mērķiem, kas jāsasniedz līdz 2030. gadam. Kā liecina Eiropas Investīciju bankas (EIB) aplēses, kopumā ieguldījumu iztrūkums transporta, enerģētikas un resursu pārvaldības infrastruktūras jomā ir sasniedzis 270 miljardus euro gadā, kas ir milzīgs apjoms. Tas, ka ieguldītājiem nav izpratnes par ilgtspējīgiem ieguldījumiem, ir šo ieguldījumu iztrūkumu veicinošs faktors un šķērslis tās sociālās infrastruktūras finansēšanai, kas nepieciešama, lai risinātu nevienlīdzības un iekļautības problēmas.

- Mums ir jāaicina privātais sektors palīdzēt piesaistīt kapitālu klimata pārmaiņas mazinošām saimnieciskām darbībām, cita starpā – zaļās investīcijas no citām valstīm.
- ES atbalsta to, ka bankas, aktīvu pārvaldītāji, institucionālie ieguldītāji, uzņēmumi un kapitāla tirgi veicina plašāku un labāku ilgtspējīga finansējuma izmantošanu.
- Tas atspoguļo sabiedrības pieprasījumu pēc klimatom nekaitīgiem ieguldījumiem. Daudziem vairs nav pieņemami ieguldīt uzņēmumos, kas piesārņo vidi vai nemaksā nodokļus un taisnīgu atalgojumu darbiniekiem.

Latvija ir starp valstīm, kas kopumā atbalsta EK taksonomijas priekšlikumu.

Valdis Dombrovskis: Mums ir jārikojas ātri – nepieciešamas zaļās investīcijas

VD Valdis Dombrovskis 12:06, 1. Augusts 2019 0 Komentāri

Valdis Dombrovskis.
Foto: Ieva Leinīša/LETA

Autors: Eiropas Komisijas priekšsēdētāja vietnieks Valdis Dombrovskis

Google reklāmas

[Nerādīt šo reklāmu](#)

[Kāpēc šī reklāma?](#)

<https://www.la.lv/nepieciesamas-zalas-investicijas>

EIROPAS ZAĻAIS KURSS:

- Lai pircēji varētu pieņemt ilgtspējīgākus lēmumus un saruktu **zaļmaldināšanas risks**, ir vajadzīga arī uzticama, salīdzināma un pārbaudāma informācija. Uzņēmumiem, kas apgalvo, ka darbojas zaļi, šie apgalvojumi būtu **jāpamato ar standarta metodiku**, kas ļautu novērtēt to ietekmi uz vidi. Komisija kāpinās savus regulatīvos un neregulatīvos centienus apkarot nepatiesus apgalvojumus par zaļumu. Informāciju par ES pārdoto produktu parametriem pieejamāku var padarīt arī digitalizācija.
- Klimata pārmaiņu rezultātā **meža ekosistēmu noslodze arvien pieaug**. Lai ES sasniegtu klimatneitralitāti un veselīgu vidi, Eiropas Savienībā ir jāpalielina mežiem klātā platība un jāuzlabo meža kvalitāte. Ilgtspējīga pirmreizēja un atkārtota apmežošana un degradētu mežu atjaunošana var palielināt CO₂ absorbciju, vienlaikus uzlabojot mežu noturību un sekmējot aprites bioekonomiku. Pamatojoties uz 2030. gada bioloģiskās daudzveidības stratēģiju, **Komisija sagatavos jaunu ES meža stratēģiju, kas aptvers pilnu meža ciklu un popularizēs daudzos mežu sniegtos pakalpojumus.**

EIROPAS ZAĻAIS KURSS:

- **Pirmkārt, stratēģija stiprinās pamatus ilgtspējīgām investīcijām.** Eiropas Parlamentam un Padomei šajā nolūkā būs jāpieņem taksonomija, kas izmantojama vidiski ilgtspējīgu darbību klasificēšanai. Ilgtspēja būtu vēl pamatīgāk jāieestrādā korporatīvās pārvaldības regulējumā, jo daudzi uzņēmumi joprojām pārlieku koncentrējas uz īstermiņa finansiālo sniegumu, mazāk pievēršoties ilgtermiņa attīstības un ilgtspējas aspektiem. Tajā pašā laikā **uzņēmumiem un finanšu iestādēm būs jāatklāj vairāk klimata un vides datu, lai investori būtu pilnībā informēti par savu investīciju ilgtspēju.** Šajā nolūkā Komisija pārskatīs Nefinanšu informācijas atklāšanas direktīvu. Lai nodrošinātu vidisko risku un to mazināšanas iespēju pienācīgu pārvaldību un samazinātu saistītās darījumu izmaksas, Komisija atbalstīs arī uzņēmumu un citu ieinteresēto personu centienus **izstrādāt standartizētas dabas kapitāla uzskaites prakses ES un starptautiskā mērogā.**
- **Otrkārt, investoriem un uzņēmumiem pavērsies lielākas iespējas, jo tie varēs vieglāk identificēt ilgtspējīgas investīcijas un pārliecināties, vai tām var uzticēties.** To varētu panākt, ieviešot skaidru marķējumu privāto ieguldījumu produktiem un **izstrādājot ES zaļo obligāciju standartu,** kas veicinātu ilgtspējīgas investīcijas visērtākajā veidā.
- **Treškārt, klimatiskie un vidiskie riski tiks pārvaldīti un integrēti finanšu sistēmā.** Tas nozīmē, ka šādi riski tiks ciešāk integrēti ES prudenciālās uzraudzības satvarā un **tiks novērtēta esošo kapitāla prasību piemērotība zaļajiem aktīviem.** Turklāt Komisija noskaidros, kā mūsu finansiālā sistēma var palīdzēt palielināt noturību pret klimatiskiem un vidiskiem riskiem; it īpaši tas attiecas uz fiziskajiem riskiem un kaitējumu, ko izraisa dabas katastrofas.

ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija 2030

Galvenais mērķis - līdz 2050. gadam atjaunot visas pasaules ekosistēmas, nodrošinot elastīgu un atbilstošu aizsardzību. Pasaulei jāapņemas ievērot neto ieguvuma principu: “dodiet dabai atpakaļ vairāk, nekā saņemts”. Pasaulei būtu jāapņemas apturēt sugu izmiršanu un iespējami samazināt ietekmi. Lai līdz 2030. gadam virzītu bioloģisko daudzveidību uz atveseļošanos, jāpastiprina dabas aizsardzība un atjaunošana. Tas jā dara, uzlabojot un paplašinot aizsargājamās teritorijas un izstrādājot vērienīgu **ES dabas atjaunošanas plānu**.

Daži no uzdevumiem:

- Eiropā izveidot saskanīgu Transeiropas dabas tīklu. Ekoloģisko koridoru izveide Eiropas mērogā.
- Ne mazāk kā 30% no sauszemes teritorijas un 30% no jūras jābūt aizsargātām!
- Ne mazāk par 10% no sauszemes un 10% no jūras platības jābūt stingri aizsargātām! ES izstrādās stingri aizsargājamo platību atbilstības kritērijus.
- Noteikt jaunus ilgtspējības kritērijus meža biomasas ieguvei enerģijas ražošanai 2021.
- Izveidot jaunu Eiropas bioloģiskās daudzveidības aizsardzības pārvaldes ietvaru.
- ES Taksonomijas ietvaros izveidot bioloģiskās daudzveidības ietekmes pierādīšanas ietvaru, nosakot kritērijus.
- Eiropas meža stratēģijā 2021. jāiekļauj plašākas bioloģiskās daudzveidības aizsardzības un klimata pārmaiņu mazināšanas ambīcijas.

Saskaņā ar Lisabonas līgumu, ES kompetencē nav jautājumu lemšana par mežsaimniecību! Tā ir dalībvalstu kompetence, taču , ņemot vērā to, ka Eiropas Zaļais kurss ir virzīts uz klimata, bioloģiskās daudzveidības un enerģētikas jomu standartizāciju un taksonomiju, Eiropas Komisija pakāpeniski pārņem kontroli pār ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas un resursu plūsmas reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem.

Zaļās taksonomijas regulas 6 mērķi

Seši vides mērķi, kas noteikti taksonomijas regulā, ir šādi:

- (1) klimats- pārmaiņu mazināšana,
- (2) pielāgošanās klimata izmaiņām,
- (3) ūdens un ilgtspējīga izmantošana un aizsardzība jūras resursi,
- (4) pāreja uz aprites ekonomiku,
- (5) piesārņojuma novēršana un kontrole,
- (6) bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzība un atjaunošana.

Kā novērtēt
un
kompensēt?

meža
īpašnieki
ledzīvotāji
tūristi

ES POLITIKA
NORMATĪVIE
AKTI

Produktu
ražošanas
ietekme uz
meža
ekosistēmu

Meža
ekosistēmas
atjaunošanās
spēja

Produktu vides pēdas
nospiedums

KOMPENSĀCIJAS: Biotopu un sugu
aizsardzības labvēlīga statusa
atjaunošanas pasākumu sociāli
ekonomiskais novērtējums